

ните и Чергарите не могат да управляват този процес, но когато се намират в трудна ситуация, в техните очи положението се уравнивява посредством непрекъснати критики и омаловажаване на не-Циганите. Изкованата в подобна среда идентичност трябва да бъде устойчива — своята закалка тя придобива в самата съпротива. Противопоставянето на не-Циганите е една от основните предпоставки за уникалността на Циганите. Тя засилва единството и усещането за хегемония на групата.

Професионалната независимост и поливалентност, икономиката на оцеляването, приспособявана към съответните ситуации, както и ценността на човека и човешките отношения представляват едновременно съставна част и основа на циганския начин на живот. Капиталът и собствеността са по-маловажни от мъдростта и интелигентността. Важен е отлитания момент тук и сега, именно в него и за непосредствена употреба икономиката на ефемерното съсредоточава цялото богатство (добра храна, временен комфорт, усещане за празничност). В нея господства „разточителният аскетизъм“ на номада, свеждащ всичко до най-основното, т.е. до онова специфично състояние на нематериалност, върху което обкръжението и обстоятелствата повече нямат никаква власт. Циганите и Чергарите са и всичко е в тях самите; тяхната идентичност не е свързана нито с някакъв предмет нито с някакво място: техният дух е формиран от столетията на оцеляване при трудни условия.

Циганската история се състои от преходи, а не от следи. В този смисъл проявленията на културата са *самата същност на културното* и могат да бъдат открити в социалните отношения и в лингвистичната практика, както и в онова, което възприемат намиращите се извън обсега на нейното влияние: музика, танци и бит. Носители на култура „без постоянно местожителство“ и принудени да се съобразяват със собствената дисперсия и с отношението на другите, Циганите за разлика от останалите общности не са били строители на градове и културни паметници. Предимно обслужваща местното население общност, те не са оставили след себе си артефакти, трасиращи историята им, нито тяхната „култура на оралното“ е оставила никакви писмени следи в собствени архиви.

В крайна сметка, културният облик и етническата идентичност на Циганите се проявяват в комбинацията от всички тези елементи — от езика до свободните професии, от формите на солидар-